

ŠTÚDIE

CYRILOMETODSKÉ DEDIČSTVO A JEHO ODKAZ SVETU SLOVANOV

ANTONIOS E. TACHIAOS

TACHIAOS, Antonios E. The Message of the Cyrillo-Methodian Legacy to the World of Slavs. *Historický časopis*, 2014, 62, 3, pp. 385-391, Bratislava.

The paper is concerned with the contribution of the mission of the Thessalonian brothers Constantine (Cyril) and Methodius for the Slavonic world in terms of three important points: 1) The brothers Cyril and Methodius worked in the Slavonic world as mediators of the cultural values of the Byzantine Empire. 2) They created not only a means of expression in the form of writing, but also a literary language that had not existed before. 3) They created all the conditions necessary for the free development of national Slavonic cultural life and for the formation of the self-consciousness necessary for its continuation. These three points express not only the contribution of Cyril and Methodius to the development of the culture and national consciousness of the Slavs, but also the cultural message of Byzantium to the Slavs.

Thessalonian brothers, Constantine (Cyril), Methodius, Slavs, Byzantine culture, Writing, Glagolitic, Cyrillic, National consciousness, Cultural self-sufficiency.

V jednom zo slovanských životopisov veľkého solúnskeho diplomata a misionára Konštantína-Cyrila nájdeme dve pasáže, ktoré presne definujú podstatu duchovného a kultúrneho prínosu, ktorý dvaja bratia, Cyril a Metod, zanechali svetu Slovanov. Prvá z nich sa vzťahuje k Cyrilovým diskusiám v Samare, hlavnom meste arabského kalifátu, v roku 851. V rozhovoroch o viere a vede Cyril odpovedal Arabom takým spôsobom, že sa ho nakoniec s obdivom pýtali: „*Odkiaľ to všetko vieš?*“ Nato im Cyril vyrozprával poučný príbeh, ktorý zakončil aforizmom: „... *všetky umenia pochádzajú od nás*“ (*а отъ насъ соуть въся художьствѣиа шила*)¹.

O jedenásť rokov neskôr, v roku 862, prišla do Konštantínopolu delegácia Slovanov poslaná Rastislavom, vládcom Veľkej Moravy, s cieľom, aby mu byzantský cisár Michal III. poslal učiteľa, ktorý by jeho ľudu podal pravú kresťanskú vieru v slovanskom jazyku. Michal vybral bratov Konštantína-Cyrila a Metoda a poveril ich splnením tejto dôležitej úlohy. Bolo však treba prekonať významnú prekážku: Slovania nemali pre svoj jazyk písmo, preto ho bolo treba vytvoriť. Túto obrovskú prácu s nesmiernym významom pre svetové dejiny vykonal Cyril osobne. Keď Cyril svoju prácu úspešne dokončil a okrem iného preložil do staroslovienčiny aj evanjelium, obaja bratia sa vydali na cestu

1 ЛАВРОВ, Пётр Алексеевич. *Материалы по истории возникновения древнейшей славянской письменности*. Ленинград 1939, s. 10. Podobný príklad, v ktorom sa zdôrazňuje kultúrna nadvláda Byzancie, možno nájsť v liste panovníka Veľkej Moravy Rastislava, ktorý poslal byzantskému cisárovi Michalovi: „...*на všetky strany od vás vždy dobrý zákon prichádza*“ (*От васъ бо на вся страны въсегда добрый закон исходитъ*; tamtiež, s. 26). Pokiaľ ide o uznanie kultúrnej nadvlády Byzancie zo strany Slovanov, pozri veľmi zaujímavú stať MAREČKOVÁ, Dagmar. Moravské poselství do Cařihradu jako řecký dokument. In *Slovo*, 1969, č. 18-19, s. 109-139.